

Aan de leden van de commissie WVS van de Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Oosterhout, 7 september 2015

Kenmerk: DL/CM/150907

Betreft: AO decentralisatie Wmo/Wlz

Geachte leden,

BTN acht het als branchevertegenwoordiger van een aanzienlijk aantal aanbieders die actief zijn in het Wmo- en Wlz-domein van groot belang een aantal prangende zaken onder de aandacht te brengen die het gevolg zijn van de decentralisatie per 1 januari 2015. Daarnaast vragen ook wijzigingen door de overgang van AWBZ naar Wlz om serieuze aandacht.

Nu we richting het laatste kwartaal opschuiven mag aangenomen worden dat knelpunten die nu nog spelen of zich manifesteren niets te maken hebben met gewenning of een achterstand in informatie of inregeltijd. BTN is van mening dat we die fase voorbij zijn en dat deze punten vragen om een herbezinning en lef om de koers van het ingezette beleid te wijzigen. Daarbij wil BTN niet beweren dat er vanuit het departement geen oor en oog is voor de knelpunten maar dat de algemene reactie is dat het aan het veld is om tot een oplossing te komen of dat zaken zich vanzelf wel in de tijd zullen oplossen en het dus een kwestie van tijd is. Ook wil BTN opmerken dat er over knelpunten waar meerdere departementen bij betrokken zijn onvoldoende wordt afgestemd en dit tot grote vertraging in de afhandeling leidt. Voorbeelden hiervan zijn vraagstukken m.b.t. de BTW waarbij het ministerie van Financiën is betrokken en de afbraak van de werkgelegenheid voor huishoudelijke hulpen waar ook het ministerie van Sociale zaken en werkgelegenheid bemoeienis mee heeft. Tot slot vraagt BTN zich in toenemende mate af of er op onderdelen toch geen grenzen moeten worden gesteld aan de autonomie van gemeenten. Wij zijn ons er van bewust dat het hier gaat om een fundamentele discussie maar de ongelijkheid die nu op basis van deze autonomie tussen burgers ontstaat geeft te denken, en vraagt op z'n minst om deze discussie met elkaar te willen voeren.

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo)

HHT-regeling

Allereerst willen wij u het construct HHT-regeling onder de aandacht brengen. Doelstelling van de regeling is primair het behoud van werkgelegenheid met fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden. BTN onderschrijft deze doelstelling. Ook al zijn er gemeenten die de regeling met voortvarendheid in gedegen plannen hebben uitgewerkt en er een stijgende lijn te zien is met betrekking tot het gebruik, moet toch gesteld worden dat de doelstelling niet behaald is en ook nooit behaald zal

worden. De regeling is zowel voor aanbieders als voor cliënten onnodig ingewikkeld en niet efficiënt. Wij zijn van mening dat als de regeling anders ingevuld wordt, met hetzelfde beschikbare budget de genoemde doelstellingen wel behaald kunnen worden. Omdat geld nu op de plank dreigt te blijven liggen, wordt er naar creatieve alternatieven gegrepen die tot ongewenste resultaten leiden. Enerzijds zijn er gemeenten waar de noodzakelijke hulp bij het huishouden blind is afgeschaft, met alle gevolgen van dien. Anderzijds zijn er gemeenten waar de doelgroep juist is verbreed tot ook de niet meest kwetsbare burgers of waar HH wordt geleverd door alfa-hulpverleners of waar geen rekening wordt gehouden met arbeidsvoorwaarden conform de CAO VVT. Dit alles samen met het gegeven dat nog zeer onduidelijk is of de tijdelijke verruiming van de financiële middelen structureel van aard wordt, maakt het onmogelijk voor aanbieders van HH om hun organisatie in stand te houden. De code verantwoordelijk marktgedrag die onlangs is opgesteld, zal hier naar onze mening slechts ten dele een oplossing voor bieden. BTN dringt er dan ook nadrukkelijk op aan in te gaan op de voorstellen die enkele grote aanbieders hebben aangereikt. Deze aanbieders hebben uitgewerkte plannen klaar liggen hoe op een innovatieve manier, lean en mean de doelstellingen wel behaald kunnen worden!

Vouchers

Een van de uitvoeringsvormen voor de HHT-regeling is het vouchersysteem. Ondanks de goede bedoelingen van dit systeem leidt ook dit systeem niet tot behoud van werkgelegenheid. In de praktijk wordt door gemeenten gekozen voor verschillende varianten en voorwaarden voor gebruik van vouchers. Dit betekent dat een cliënt bijvoorbeeld eerst een beroep moet doen op de collectieve voorziening voordat de cliënt een beroep kan doen op een voucher. Het gebruik van een voucher is door de cliënt te bepalen en daarmee niet structureel. Het gevolg is dat het werk voor de thuiszorgmedewerker enorm fluctueert en daarmee arbeidscontracten met vast omvang niet te krijgen zijn. Voor zorgaanbieders is werken met een vouchersysteem enorm lastenverhogend. Doordat gemeenten zowel het systeem als de voorwaarden verschillend gebruiken, betekent dit voor aanbieders vele verschillende uitgangspunten die administratief verwerkt en gecontroleerd moeten worden.

Begeleiding

In de Wmo 2015 speelt begeleiding als vorm van hulp en ondersteuning een belangrijke rol. Veel burgers hebben daar baat bij, maar onze leden zien dat vooral bij de intake tekortkomingen zijn. De problematiek wordt te mild ingeschat, waardoor later juist zwaardere en intensievere ondersteuning nodig is. In plaats van erger te voorkomen, raken burgers van slag, worden agressiever, of staan juist niet meer open voor die zwaardere ondersteuning. Ook krijgen wij signalen van onze leden dat bij de gemeente vaak de gedachte leeft dan met enkele maand begeleiding het probleem bij de cliënt opgelost zal zijn. Helaas is dit juist vaak niet het geval en zijn het cliënten met een chronisch probleem die daarmee ook langdurig ondersteund moeten worden.

In vele gemeenten is er één tarief begeleiding afgesproken waarbij niet gekeken is naar de intensiteit en specialisatie van de ondersteuning. Zorgaanbieders lopen dan vast in de vergoeding voor de gespecialiseerde begeleiding. Als gemeenten zich niet bewust zijn van de inhoud van de begeleiding zullen ze niet de juiste ondersteuning inkopen met alle gevolgen voor de cliënten.

Keukentafelgesprek

De gemeente voert het keukentafelgesprek met de burger en inventariseert op basis daarvan de behoefte aan zorg en ondersteuning. De zorgaanbieders die vervolgens benaderd worden voor deze zorg en ondersteuning krijgen geen inhoudelijke informatie uit het keukentafelgesprek vanwege privacyredenen. Dit betekent dat de zorgaanbieder het gesprek over moet doen. Dit betekent extra tijd en geld en de cliënt moet voor de tweede keer zijn verhaal doen. Dit was juist niet meer de bedoeling van de hervorming van de zorg en ondersteuning. Daarnaast constateren de zorgaanbieders dat de sociale wijkteams niet werken. De sociale wijkteams zouden het middel moeten zijn om de cliënt de juiste zorg en ondersteuning te laten afnemen. Dit effect is helaas (nog) niet bereikt. Het sociale wijkteam wordt nu ervaren als een extra schakel.

Administratieve druk

BTN heeft in januari (zie brief AO administratieve lasten d.d. 28 januari 2015) haar zorgen al geuit rond de vergroting van de administratieve lasten die de decentralisatie met zich mee brengt. In het Wmo-domein manifesteert deze toename zich het meest en hebben aanbieders te kampen met een onwaarschijnlijk hoge verscheidenheid en toename van administratieve handelingen en verantwoording. Naast de uitvoering van de HHT-regeling, is ook het vouchersysteem hiervan een voorbeeld.

Daarbij komt ook nog dat het debiteurenrisico van de inning van eigen bijdragen in veel gemeenten wordt afgewenteld op de aanbieders. Aanbieders hebben daarin geen keuzemogelijkheid. Accepteren zij deze voorwaarde niet dan wordt er ook geen contract gegund wat direct gevolgen heeft voor de continuïteit van de ondersteuning. Ondanks de inzet via het project IZA die tot taak had de administratieve druk te reduceren en eenduidigheid en uniformiteit in de processen te realiseren, is er tot op heden nog onvoldoende resultaat behaald. Naar de mening van BTN moet hier nog zwaarder op ingestoken worden omdat deze kosten niet ten goede komen aan zorg en ondersteuning. Meer standaardisatie is noodzakelijk. Dit is naar onze mening een technisch-administratief proces en tast de (politiek-bestuurlijke) autonomie van gemeentes niet aan.

Wet langdurige zorg (Wlz)

De overgang van de AWBZ naar de Wlz verloopt duidelijk soepeler. Van de drie domeinen lijkt het alsof er binnen de Wlz de meeste ruimte en spirit is om echt te vernieuwen en de decentralisatie aan te grijpen om het voor cliënten daadwerkelijk beter te maken. BTN is heel blij dat daarbij het gedachtegoed dat verpleegzorg in de thuissituatie vaak een prima optie is steeds meer omarmd wordt en ook aanbieders zich hard maken om deze zorg te bieden.

Inkoopproces

Zorgkantoren hebben het inkoopproces gezamenlijk opgepakt/vorm gegeven. Zorgaanbieders zijn positief over deze genomen stap waarbij sprake is van een dialoog tussen zorgkantoor en zorgaanbieder, en contracten voor 2 jaar worden afgesloten.

Punt van aandacht is wel in welke mate zorgkantoren mogen afwijken van beleidsuitgangspunten/-lijnen van het ministerie met als consequentie dat cliënten in hun keuzevrijheid worden beperkt. Als voorbeeld noemen we het zorgkantoor dat geen contract sluit met een zorgaanbieder als die meer dan 25%

van de zorg levert met zzp'ers. Zzp'ers die al jaren de zorgverlener zijn bij die cliënt. VWS heeft juist voorwaarden gecreëerd voor de inzet van zzp'ers om aan de behoefte van deze cliënten te kunnen blijven voldoen.

Kostprijsonderzoek

De zorgzwaartepakketten in de Wlz komen voort uit de AWBZ. Dit is een logische gevolg van de hervorming langdurige zorg. Echter met de hervorming van de langdurige zorg zijn we ook een transformatieproces gestart waarbij de zorg op een andere manier vorm gegeven moet gaan worden, passender bij de behoeften en wensen van de cliënten. Dit vraagt ook om herziening van de huidige financiering. BTN verzoekt u daarom aan de staatssecretaris te vragen een kostenonderzoek door de NZa te laten uitvoeren voor kostendekkende financiering in de Wlz passend bij de diverse leveringsvormen.

Hervorming langdurige zorg

Met de hervorming van de langdurige zorg heeft een overheveling van zorg en ondersteuning naar de diverse wetten (Wlz, Zvw en Wmo) plaatsgevonden. Ondanks deze verschillende wetten en domeinen komen de processen bij zorgaanbieders in hun organisatie bij elkaar. Dit betekent dat (financiële) impact bij het ene domein ook consequenties kan hebben voor het andere domein. Een voorbeeld hiervan noemen we de overproductie in de wijkverpleging met een risico op toepassing van het MBI. BTN heeft het ministerie en kamerleden geïnformeerd over haar zorgen rondom de financiering van wijkverpleging. Op dit moment blijkt uit een onderzoek onder BTN leden dat het overgrote deel van de leden meer wijkverpleging moeten leveren dan waarvoor ze gecontracteerd zijn. Deze overproductie wordt niet gefinancierd, wat voor zorgaanbieders liquiditeitsproblemen met zich mee kan brengen die ook de cliënten met Wmo- en Wlz-zorg kan raken. Dit vinden wij een ongewenste ontwikkeling. Wij vragen u daarom ook oog te hebben voor het geheel en de invloed die knelpunten in de diverse domeinen op elkaar kunnen hebben.

Samenvattend vraagt BTN u:

1. Kunt u bij de staatssecretaris aandringen op een innovatieve invulling van de HHT-regeling om de doelstelling behoud van arbeid te realiseren?
2. Kunt u bij de staatssecretaris aandringen op een uniform administratief vouchersysteem zodat er door zorgaanbieders beperkte administratieve inspanningen gedaan hoeven te worden en de financiële middelen werkelijk naar zorg en ondersteuning gaan?
3. Wilt u de staatssecretaris vragen een monitor uit te voeren naar de inkoop, inzet en het effect van de huidige begeleiding om hiermee een beeld te krijgen of de gemeente haar verantwoordelijkheid heeft genomen en passende begeleiding biedt aan cliënten tegen verantwoorde tarieven?
4. Wilt u de staatssecretaris vragen een monitor uit te voeren naar de ervaringen met het keukentafelgesprek van alle betrokken partijen en de follow up van de zorg- en ondersteuningsvraag om vanuit deze resultaten verbeteringen voor de toekomst aan te brengen?
5. Ondanks de inspanningen van vele partijen om kritisch naar de administratieve lasten te kijken, merken zorgaanbieders tot op heden nog geen verlichting. Kunt u de staatssecretaris vragen toch een rol te vervullen in de standaardisatie ondanks de autonomie van de gemeenten?

6. Kunt u de staatssecretaris om nadere toelichting vragen waarom zorgkantoren toch afwijken van het door de overheid uitgezette beleid?
7. Kunt u de staatssecretaris vragen een opdracht te geven aan de NZa voor een kostenonderzoek voor kostendekkende financiering in de Wlz, passend bij de diverse leveringsvormen?
8. Wij vragen u daarom ook oog te hebben voor het geheel en de invloed die knelpunten in de diverse domeinen op elkaar kunnen hebben.

BTN zou het betreuren als de transformatie en de vernieuwing die wordt beoogd met de decentralisatie, en door BTN zeker wordt onderschreven, een blijvend negatief beeld houden doordat er op een aantal onderdelen niet adequaat wordt bijgestuurd. BTN is dan van harte bereid om in gezamenlijkheid de koers te verleggen.

Mocht u naar aanleiding van onze brief verder met ons in gesprek willen, kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Met vriendelijke groet,
namens BTN



Drs. H. Buijing
Bestuurder a.i.